

NOVI ČAS

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE ZA ŠTAJERSKO IN PREKMURJE

Leto I. Stev. 4.

M. Sobota, 21. aprila 1945.

Cena 1 P ali 1 RM

Slovensko ljudstvo v Prekmurju postavlja svojo oblast

Kadar so se stranke v stari Jugoslaviji pripravljale na volitve, so ljudstvu obljubljale raj na zemlji, če bodo zmagali njihovi poslanci. Ko pa so bile volitve končane, so izvoljeni poslanci in stranke na svoje obljube takoj pozabili. Iskali so samo osebne koristi, skušali so na račun politike obogateti. Kaj misli ljudstvo, jih ni več brigalo do novih volitev, ko so zopet začeli z obljubami.

Štiri leta borb in mnogo žrtev je bilo treba, da ne bo več tako in da se ti časi ne bodo več vrnili. Nočemo več take politike, ki bi dajala oblastnikom profit in pravice, ljudstvu pa samo delo in pomanjkanje. Naša nova politika mora biti ljudska, ki bo izvajala vse delo tako, kot bo hotelo ljudstvo, z edinim ciljem: dvigniti blagostanje naroda in države, kar pa nam danes narekuje, da predvsem okrepimo našo vojaško moč, ki nam edina lahko pridobi svobodo in očuva njene plodove.

Bližajo se volitve v naše narodno osvobodilne odbore. Čeprav se fronta še ni odmaknila daleč od naših vasi, čeprav imamo še marsikakšne težave zaradi njene bližine, vendar gradimo našo narodno oblast v prepričanju, da bomo na ruševinah zgradili trden dom za vse ljudi, ki so poštene in voljni dela. Vse naše politično delovanje sloni na demokratični podlagi; vsakdo, ki izvršuje kakršnokoli oblast, mora biti izvoljen od ljudstva in mu za svoje delo tudi odgovarja. Nič več ne bo politike za zaprtimi vrati. Volilci bodo take odbore, ki ne bodo upoštevali njihovih navodil in razpoloženja, lahko vsak čas odstavili in izvolili nove, boljše odbore. Narodno osvobodilni odbori niso več izvoljeni na 4 leta ali več, kot so bili včasih občinski odbori, temveč vrše svoje delo samo toliko časa, dokler uživajo resnično zaupanje ljudstva.

Da bo naša politika res ljudska, moramo izvoliti v narodno osvobodilne odbore najboljše ljudi iz svoje srede. Izvolili bomo poštene moške, katere dobro poznamo in vemo, da bodo res gospodarili tako, kot je prav; izvolili bomo naše žene, ki so pokazale prav v teh težkih časih, da znajo biti včasih še boljše in bolj skrbne, kot pa so moške; izvolili bomo tista dekleta, za katera vemo, da bodo s svojo pridnostjo v pomoč starejšim. Ena največjih pridobitev narodno osvobodilne borbe je enakopravnost žene, ki ima iste pravice kot moški. Vsak moški ali ženska z izpolnjenim 18 letom ima pravico voliti in biti izvoljen v naše odbore. Nič več ne bodo naše žene zastopljene. Najlepši dokaz za sposobnost naših žena je pregovor, ki pravi, da žena podpira tri ogle pri hiši. Stari pregovori pa so stare in preizkušene resnice.

Povsod po ostalem osvobojenem slovenskem ozemlju so prevzele veččinoma žene delo v narodno osvobodilnih odborih v svoje roke, ker so moški mobilizirani. V svojem delu so pokazale toliko sposobnosti, da jim moški dostikrat niso kos. V mnogih primerih bodo morale prevzeti delo v narodno osvobodilnih odborih žene že radi tega, ker bodo odšli naši tovariši v vojsko. Delo v zaledju pa ne sme prenehati, naša vojska mora imeti

Enote Jugoslovanske armade uničujejo sovražnika v Slavoniji, Bosni in Hrvaškem Primorju

V Sloveniji ujetih 253 Nemcev

Beograd, 21. 4. — Generalštab Jugoslovanske armade javlja, da borci naših enot v Slavoniji neprestano z velikim junaštvom in vztrajnostjo uničujejo obkoljene sovražne skupine. Osvobodili so spet vrsto krajev, med njimi Moslavino, Krnjac, Barke, Čačince, Jakšič, Garšince itd. Zaplenjeno je ogromno vojnega materiala, med drugim 1 motorizirana baterija, 84 kamionov, 26 minometov, nad dvesto strojnica itd.

Naše letalstvo napada neprestano sovražne dovozne poti. Vsak dan uniči 15 do 20 kamionov z vojaštvom in topovi vred.

V Hrvaškem Primorju so osvobodile naše enote znano kopalniško mesto Bakar, nato pa Kraljevico, Mrzle vodice, Lokve, Dobin in več drugih krajev. Na osvobojenem otoku Krku so zajeli naši borci 320 sovražnikov, 600 pa v boju pobili. Ven-

dar pa ti podatki še niso popolni. Zaplenjeni material naše komande še zbirajo in prešttevajo.

Tudi v Bosni naše enote sovražnika neprestano preganjajo. Po zavzetju Dervente, kjer je bilo zajetih 300 sovražnikov, so naše enote naglo napredovale in osvobodile velike predele. Prodrle so že v Bosanski Brod, kjer so ulični boji.

Na Hrvaškem so minirali naši borci nemški transportni vlak in prekinili progo Podravska Slatina — Virovitica.

V Sloveniji so naši borci po hudih bojih odbili sovražnika in ga vrgli na levo obalo Krke. Ujetih je 253 Nemcev, med zaplenjenim orožjem je tudi en tank. V bližini Celja so likvidirali naši borci neko nemško utrjeno uporišče in zajeli polkovnika Konrada Heidenreicha.

Brezupen odpor nacistične vojske v Nemčiji

Rdeča armada pred vrati Berlina

Moskva, 20. 4. — V vzhodni Prusiji sovjetske čete uničujejo sovražnika, ki se je zatekel v пристanišče Pillau.

Boji med Odro in Wesero so težki, toda vsak zavzeti kilometer tega sektorja pomeni korak k popolnemu uničenju nacistične vojske. Maršal Žukov si je v hudih bojih napravil mostišče čez Odro zapadno od Stettina. Njegove enote so naredile močan sunek proti samemu Berlinu in zavzele Freienwalde, Friesen in Müncheberg. Bolj južno so prešle čete maršala Konjeva Neisso in zavzele mesta Forst, Muskau in Weisswasser. Druga poljska armada je zavzela utrjeno mesto Rothenburg. To je prva poljska armada, ki je prodrla na nemška tla. Čete maršala Konjeva prodirajo dalje in so zavzele Spremburg ob Sprevi in napredujejo v smeri Kamenc, Budyšina in Drezdena.

Na Češkem so sovjetske enote zajele v klešče Moravsko Ostravo, bolj na jugu pa Brno ter se bližajo progi Brno—Dunaj. Na Nizzeavstrijskem pa prodirajo severozapadno in zapadno od Dunaja.

Leipzig je padel

London, 20. 4. — Zavezniki se bližajo Amsterdamu. Nemci so spustili v zrak vodne naprave in je dežela deloma poplavljen. Zavzeta so predmestja Bremena, v samem mestu se Nemci obupno branijo. Angleži so zavzeli Lauenburg in stoje 15 km južno od Hamburga.

Tretja ameriška armada je zavzela Leipzig, po veličini peto mesto v Nemčiji. Ujetnikov je 20.000. Pred zavzetjem mesta se je zastrupil mestni župan z ženo in hčerko vred. Direktor neke tovarne je pognal v zrak tovarno in sebe.

vse, kar potrebuje; naša domovina si mora čimprej z vztrajnim delom zaceliti rane, ki jih je prizadejala štiriletna okupacija in vojna vihra.

Slovenski Narodni Osvobodilni Svet (SNOS) je sklenil in na svojem zasedanju v Črnomlju slovesno izjavil, da je naravna posledica narodnega izdajstva poleg drugih kazni izguba državljanskih pravic. Kdor je svoj narod izdal in sodeloval z okupatorjem, kdor je naše ljudi pošiljal v internacijo, pred puške ali se je kako drugače pregrešil proti svojemu narodu, ta ne more odločiti o vprašanjih, kako bo živel naš narod v bodoče. Tak človek nima volilne pravice. Kdor svojega naroda ni poznal v težkih dneh trpljenja, tega tudi narod ne bo poznal v dneh veselja in zmage. Naše volitve pa so zmaga nad okupatorjem in njegovimi pomagači, so znak veselja in sreče, ker smo dosegli ta-

ko težko pričakovano svobodo.

Naše narodno osvobodilne odbore čaka težko in resno delo. Zato ne agitiramo za volitve z obljubami, kako bo potem vse dobro in brez težav; predobro se zavedamo, da nam ne bo nihče pomagal, če si sami ne bomo znali. Res je, da nam naši zavezniki Sovjetska zveza, Anglija in Amerika že pošiljajo pomoč, toda večina predelov naše domovine je gospodarsko uničena in nam samo ta pomoč ne more biti zadostna. Vse svoje sile moramo združiti za gospodarski dvig domovine, da bomo vojaški ugled, ki so si ga naši narodi pridobili v svetu v teku narodno osvobodilne borbe, dvignili tudi v miru tako, da bodo naši veliki zavezniki videli, da nam resnično lahko zaupajo; gotovo bo v tem primeru njihova pomoč še izdatnejša.

Volitev se bomo udeležili vsi do zadnjega. S tem bomo dokazali, da

Osvobodilna fronta je med drugim zmagala tudi zato, ker je sodila ljudi po tem, kaj delajo in kakšne so objektivne posledice njihovega dela, a ne po tem, kaj govore.

EDVARD KARDELJ.
podpredsednik vlade

Ameriške čete so prodrle iz Saške proti jugu na ozemlje Češko-slovaške in iz Bavarske v smeri Karlovih Varov.

V Nürnbergu je prenehal organiziran odpor. Zavezniki prodirajo dalje proti Münchenu in Ingolstadtu. Od Donave so oddaljeni po zadnjih vesteh le še 18 km. Na Württenberškem so zavzeli Francozi Tübingen. Stuttgart je ogrožen s treh strani. Ob atlantski obali so Francozi zajeli zadnjih 10.000 Nemcev. V zadnjem času so zavezniki ujeli 14 generalov in admirala Scheera. Pri bombardiranju Svinemündeja je bila uničena zadnja nemška vojna ladja Lützwow.

Na italijanskem bojišču so novozelandske čete prodrle v Padsko nižino. Bližajo se Ferrari. Zavzet je Porto Maggiore.

New York, 21. 4. — Na Daljnem vzhodu zavzemajo Amerikanci otok Mindanao. Zavzet je južnofilipinski otok Balabak. Napadli so spet iz zraka Tokio, Angleži pa Singapore in Sumatro.

Sprejem maršala Tita v Vseslovanskem odboru v Moskvi

Vseslovanski odbor v Moskvi je priredil sprejem na čast maršalu Jugoslavije Titu. Navzoči so bili ugledni predstavniki sovjetske znanosti, umetnosti in književnosti, generali in oficirji Rdeče armade, javni delavci sovjetskih narodov in vseh slovanskih držav. V uvodnem govoru je predsednik Vseslovanskega odbora generalajntant Gundorov v imenu vsega slovanstva v osebi maršala Tita pozdravil jugoslovanske narode. Maršal Tito je govor posvetil borbeni enotnosti Slovanov. Z izrednim navdušenjem so navzoči sprejeli maršalove besede o velikem prijateljstvu, ki je na večne čase združilo slovanske narode ter o velikem poslanstvu Rdeče armade, ki skupaj s četami svobodoljubnih dežel osvobaja evropske narode hitlerjevske tiranije. Maršal Tito je izrazil globoko hvaležnost Vseslovanskemu odboru za pospeševanje duševnega zblizanja slovanskih narodov. Predstavniki slovanskih narodov so izjavili, da je bila vsem slovanskim deželam, ki so ječale pod peto hitlerizma, narodno osvobodilna borba v Jugoslaviji svetel vzgled.

se zavedamo resnih nalog, ki čakajo naše narodno osvobodilne odbore; pokazali bomo, da z veseljem in ponosom prvič v zgodovini postavlja prekmursko ljudstvo svojo oblast. S temi volitvami bomo slovesno izjavili pred svetom: Mi smo za Združeno Slovenijo v demokratični federativni Titovi Jugoslaviji, kateri bomo priključili vse po prejšnji vojni zaslužjene predele — Goriško, Trst, Benečijo, Koroško, Rabski kot in ostale kraje.

Če bodo v narodno osvobodilne odbore res izvoljeni naši najboljši možje, žene in dekleta; če bo vse ljudstvo pri delu teh odborov pomagalo s svojo pobudo in dajanjem smernic, potem danes lahko mirno in brez strahu povemo: Kmalu, prav kmalu bo zacvetelo pri nas blagostanje. Nič več ne bo revežev, nič več pomanjkanja. Naša domovina nam bo vsem najboljša mati.

Odmev Sovjetsko-jugoslovanske pogodbe med slovanskimi narodi

„POGODBA JE JAMSTVO NAŠIH MEJA“

V Beogradu je na shodu ob priliki podpisa sovjetsko-jugoslovanske pogodbe govoril minister industrije Andrija Hebrang. „Veselo utripajo srca vseh rodoljubov v naši deželi in vseh naših inozemskih prijateljev. Pogodba je jamstvo, da ne bo več nihče več ogrožal naše svobode, da se ne bo mogel nihče več nekaznovano igrati s suvereniteto jugoslovanskih narodov in kršiti svete meje Jugoslavije. V tej vojni so naši narodi dokazali, da so neločljivo zvezani z bratško Sovjetsko zvezo, ki je bila v najtežjih urah naš neomajni in zvesti prijatelj.“

V Beograd prihajajo poročila o množičnih manifestacijah in mitingih. V Kragujevcu je pozdravilo pogodbo 10.000 poslancev. Poslanec ASNOS-a Marković je na mitingu dejal: „Pogodba s Sovjetsko zvezo dokazuje vsemu svetu, da je položaj Jugoslavije trdnjši kot kdaj prej“. V Nišu se je na mitingu zbralo 18.000 prebivalcev. Sekretar okrožnega odbora narodno osvobodilne fronte Srbije je izjavil: „Narodna vlada Jugoslavije in maršal Tito sta dosegla, kar niso mogle doseči vlade Jugoslavije 23 let. Opirajoč se na Sovjetsko zvezo in pomoč Združenih narodov bomo zgra-

dili novo državo in ustvarili boljšo bodočnost“. Ogromen miting je bil v Skoplju na trgu maršala Tita. Od vsepovsod prihajajo telegrami, ki pozdravljajo pogodbo.

TUDI POLJAKI ŽELIJO POGODBO S SOVJETSKO ZVEZO

14. aprila je bilo po varšavskih tovarnah in uradih 40 zborovanj, na katerih so delavci in nameščenci pozdravljali sovjetsko-jugoslovansko pogodbo. Z resolucijami so se obrnili na predsednika vlade, da naj tudi poljska vlada sklene pogodbo s Sovjetsko zvezo. „Sovjetska zveza nam je prinesla svobodo in neodvisnost. Prijateljsko razmerje s Sovjetsko zvezo nam je jamstvo za mirno delo.“

„NEMŠKI POHODI NA VZHOD SO ZA VEDNO ONEMOGOČENI“

Bolgarski list „Domovinska fronta“ je posvetil uvodnik sovjetsko-jugoslovanski pogodbi. „Ta pogodba ni velikega pomena samo za narode Sovjetske zveze in Jugoslavije, temveč za vse slovanske in vse balkanske narode. Za vselej je onemogočila nemške pehote na vzhod. širjenje Nemčije na račun slovanskih narodov“.

Vlada federalne Srbije

v okviru federativne (zvezne) demokratične Jugoslavije

Na zaključni seji prvega zasedanja je Antifašistična skupščina narodnega osvobođenja Srbije (ASNOS) sprejela zakon o preimenovanju ASNOS-a v Narodno skupščino Srbije. Sprejet je bil tudi zakon o srbski narodni vladi. Mandat za postavitve vlade je dobil dr. Blagoje Nešković, ki je v odmoru med jutranjo in večerno sejo sestavil sledeči kabinet:

ministrski predsednik dr. Blagoje Nešković,
podpredsednik ing. Mihajlo Djurović,
podpredsednik Staniša Bošković,
notranji minister Miljutin Popović,
minister sodstva Dr. Miloš Garević,
prosvetni minister Mitra Mitrović-Djilas,
finančni minister Petar Stambolić,

minister za industrijo in rude Mili-voj Perović,
minister za trgovino in prehrano Voja Leković,
minister za kmetijstvo pop Milan Smiljanić,
minister za gozdove profesor Miloš Moskovljević,
minister za zdravstvo Uroškić,
minister za socialno politiko Djer-manović,
minister za izgradnjo ing. Mihajlo Stojanović.

V skladu z željo Predsedstva skupščine je Nešković oblikoval vlado po posvetovanju z Izvršnim odborom Enotne narodne fronte. Dr. Nešković je sekretar Izvršnega odbora Enotne narodne fronte Srbije.

Maršal Tito se je vrnil v Beograd

Beograd, 21. 4. — Včeraj ob 13.5 se je vrnil iz Sovjetske zveze predsednik vlade demokratične federativne Jugoslavije maršal Tito. Na poti iz Moskve je obiskal tudi prestolico ukrajinske sovjetske republike Kijev.

Z Maršalom se je vrnil v Jugoslavijo sovjetski poslanik Sadčikov. Na letališču so Maršala pozdravili: kraljeva namestnika dr. Ante Mandić in ing. Dušan Sernec, podpredsednika vlade dr. Milan Grol in Edvard Kardelj ter predstavniki AVNOJ-a (jugoslovanske skupščine), ASNOS-a (srbske skupščine) in vojske. Maršala Tita so pričakali tudi predstavniki zavezniških in prijateljskih držav, tako angleški poslanik Steveson, zastopnik Združenih držav Peterson, odpravnik poslov Sovjetske zveze Čuvahin, šef češke vojne misije, šef francoske vojne misije Peyronnet, šef ameriške vojne misije Lindsay in bolgarske misije Matejev. Maršal Tito se je z vsemi pristrčno pozdravil in nadaljeval z letališča pot v prestolico.

V Beogradu so stopili špekulantom na prste

Beograd, 21. 4. — V Beogradu so se vršile velike demonstracije proti špekulantom. Boj proti ljudskim škodljivcem so vzele v roke množice naših delovnih ljudi, ki si hočejo zgraditi v naši novi državi lepše življenje kot so ga imele v stari Jugoslaviji.

Tudi sodišča so že začela izrekati obsodbe proti špekulantom. Obsojena sta dva mesarja na 30 dni zapora in na prisilno delo. Obsojenih je tudi več pekov in trgovcev — črnobor-zijancev, ki so skrivali blago. Vse zaplenjeno blago bodo razdelile oblasti ljudstvu brezplačno. Po obsodbi so meščani priredili pred sodiščem ovacije, v katerih so odobravali delo sodišča in zahtevale še odločnejših ukrepov. Ljudje so nosili transparente z napisi: „Na sodišče z vojnimi bogataši!“ — „Borci se bojujejo — špekulanti trgujejo!“ — „Zahtevamo preiskave!“

Vsi v vojsko,
vse za fronto!

Rabski Slovenci hočejo v Titovo Jugoslavijo

Dne 4. VI. 1920. je bil sklenjen trijanonski mirovni dogovor, ki je prisodil Madžarski skrajni severovzhodni predel slovenske zemlje — rabske Slovence, slovenske vasi: Gornji in Dolnji Senik, Andovce, Ritkarovce, Slovensko ves, Šakalovce, Štefanovce, Otkovce, Verice, Farkaševce, Židovo, popolnoma slovenske vasi s slovenskim prebivalstvom in še več drugih vasi s samim Monoštom.

Nad 12.000 Slovencev je bilo odtrganih od svojih bratov, ki so se po svetovni vojni združili s Slovenci ob Muri, Dravi in Savi, v državno enoto Jugoslavijo. 12.000 Slovencev je bilo še nadalje izročenih tujemu madžarskemu gospodarju na milost in nemilost. Kajti Madžarska, ki si je prisvojila te Slovence proti njihovi volji in brez vsake pravice, ni dopustila, da bi se v mirovni dogovor vnesle niti najskromnejša pripomba, s katero bi se jim jamčila zaščita jezika in kulture. Nasprotno pa si je madžarska manjšina v Jugoslaviji izgovorila najobsežnejša jamstva in pravice. Dejstvo je, da so smeli Madžari v Jugoslaviji prosto obtirati za madžarsko državljanstvo in nemoteno izvrševati svoj poklic kot delavci, uradniki, obrtniki, trgovci, da celo kot odvetniki.

Takoj z okupacijo se je pričel med rabskimi Slovenci najradikalnejši in najbrutalnejši raznarodovalni boj, ki ga pozna zgodovina. Zaprli so jim vse slovenske šole. Slovenski otroci so bili brez izjeme prisiljeni, da pohajajo madžarske šole, kjer jih poučujejo madžarski učitelji, ki ne razumejo niti besedice jezika, ki ga govore njim poverjeni otroci. Slovenske učitelje so vse odstavili, vpokojili, ali pa premestili v notranjost Madžarske. Učenec ne sliši v šoli nobene besede v

materinščini. Prepovedano mu je celo da govori v šoli ali pred šolo s svojimi tovariši v jeziku, ki se ga je naučil od svoje matere.

Toda ne samo proti živi in tiskani besedi, temveč tudi proti slovanskim imenom in primkom se je začel radikalen boj. Že takoj po okupaciji so staršer odrekli pravico, dajati otrokom slovenska imena.

V težkih dneh suženjstva so rabski Slovenci zrlji preko Srebrnega brega in Tromejnika ter iskali tolažbo in upanje pri svojih bratih na Goričkem, Ravenskem in Dolenjskem. Trdna je bila vera v njihove vire, trdno njih upanje, da bo prišel čas, ko bodo s svojimi slovanskimi brati svobodno zaživel v novi slovenski skupnosti in v federativni Jugoslaviji; kajti stara Jugoslavija jih je več ali manj pozabila. Toda ni strlo nobeno trpljenje, ne uboji, ne ječa, ne pregnanstvo. Tako živo je bilo in je v njih prepričanje, da pride tudi za nje svoboda.

In ta dan je tukaj, premagan je njihov tisočletni nasilni gospodar; ne bo več nad njimi gospodaril madžarski grof. Rabski Slovenci ne verjamejo več nobenim obljubam: tujega nočemo, hočemo samo to, kar nam po vseh naravnih pravicah pripada. Hočemo k Združeni Sloveniji v Titovi Jugoslaviji.

Kdorkoli bo skušal nepoklican stopiti na našo zemljo, ne bo več našel ponižanih Slovencev. Kajti slovensko ljudstvo ima danes orožje in zna z njim ravnati. In tega orožja ne bo odložilo prej, da bo dosežen njegov sen po svobodi. Zato pa vsi v osvobodilno fronto in za borbo nove demokratične federativne Jugoslavije

Rabski.

Amerikanci zasegli filijato Reichsbanke v Magdeburgu

Kakor poroča United Press, so čete ameriške 9. armade v Magdeburgu zasedle filijato nemške državne banke, v kateri so našli srebrne reichsmarke v vrednosti 70 milijonov dolarjev.

„Mi hočemo živeti v Titovi Jugoslaviji!“

Beograd, 16. 4. — Italijanski reakcionarji se na vse načine trudijo, da bi razbili enotnost protifašističnih sil in krajev, ki so bili po prvi svetovni vojni odcepljeni od jugoslovanske domovine in pripojeni Italiji. Imperialistično hujskanje italijanskih fašistov je spodbudilo Italijane — antifašiste, da so poslali v Rim protest, v katerem pravijo med drugim: Nad 20 let smo trpeli politično in gospodarsko zaradi politike, ki bi jo danes radi nekateri imenovali demokratsko. Mi istrski Italijani smo takoj priznali upravičenost borbe hrvaškega ljudstva in se borimo z njimi z ramo ob rami. Mi hočemo živeti v Titovi Jugoslaviji!

Prekmurska žena skrbi za sovjetske ranjenca

Slovenske žene in dekleta iz Sobote vsak dan obiskujejo ruske ranjenca v bolnici in jim prinašajo darila. Čeprav je večina žena revnih, so pripravile ranjenim rdečearmejcem kolače, mesa, sadja, tobaka in skoraj vsaka je prinesla šopek cvetja. Tudi prekmurska dekleta na deželi obiskujejo ranjene rdečearmejce in jim dajejo darila ter perejo obleko. Tako v Tešanovcih, Bogojini, Moravcih in Mlajtincih. Kmečka mladina izkazuje na ta način hvaležnost in ljubezen do Rdeče armade, ki je pregnala okupatorja iz naših krajev in tako omogočila, da si pričnemo urejevati boljše življenje v demokratični federativni Jugoslaviji.

Odlikovanja za obrambo sovjetskih mest

Predsedstvo Vrhovnega Sovjeta SZ je ustanovilo odlikovanje za obrambo Stalingrada, Leningrada, Odese in Sevastopola. Odlikovanja za obrambo teh mest, ki so postala simbol junaštva in odločnosti sovjetskih narodov, je prejelo skoraj deset tisoč ljudi. Med njimi so maršal Rokosovski, skladatelj Se-stakovič, borci in oficirji Rdeče armade, delavci in izobraženci, ki so sodelovali pri graditvi obrambnih objektov.

Junaštvo in brezmejna predanost domovini sta postala v Sovjetski zvezi pojav, ki je zajel najširše ljudske množice. Od meseca decembra 1943 pa do lanskega decembra — piše moskovska „Pravda“ — je prejelo ponosni naslov „Junaka Sovjetske zveze“ 6.636 borcev in oficirjev Rdeče armade. Z drugimi odlikovanji in redi pa so bili v tem času odlikovani trije milijoni borcev in oficirjev. Med odlikovanci se nahajajo člani 173 narodov ali narodnosti. Na svoji poti — zaključuje list — so sovjetski vojaki premagali težave in osvojili trdnjave, o katerih so bili vojni opazovalci mnenja, da so nezavzetne. Sovjetski ljudje uresničujejo s svojimi junaštvi genialne zamisli maršala Stalina, ki vodi sovjetske narode k zmagi in sreči.

Bolgarsko ljudstvo pošilja hrano v Beograd. Bolgari v Slijanu so se prvi odzvali pozivu Domovinske fronte, da pomagajo prizadetim krajem in Narodno osvobodilni vojski Jugoslavije. Zbrali so vagon živil, obleke in drugih potrebščin ter ga poslali v Beograd. Delavci vojno tehnične tovarne v Sofiji se bodo odrekli enodnevnemu obroku kruha, da bodo poslali moko v Jugoslavijo. Prebivalci prvega okraja Sofije so se prav tako odrekli obroku kruha.

„Drugič bom dal...“

Trikrat smo v Soboti spremili k zadnjemu počitku sovjetske borbe, ki so na naših tleh padli za našo svobodo. „Nismo se ustavili na naših mejah“ jim je dejal govornik v slovo. „Ponesli smo svobodo vsem bratskim slovanskim narodom.“

Zamislili smo se ob teh grobovih in se vprašali, kako bi se junakom oddolžili, kako bi jim pokazali našo ljubezen in hvaležnost.

Naše žene, naša mladina so vedele takoj kaj jim je storiti. Organizirale so široko akcijo za ruske ranjence, napekle peciva, natrgale cvetja in ga odnesele v ruske bolnice. S solzami v očeh so rdečearmejci sprejeli cvetje, zdelo se jim je, da ga jim prinašajo njihove matere, žene in dekleta.

Ruska bolnica v Soboti je pozvala prebivalstvo, naj daje kri za ranjene sovjetske vojake. Poštena slovenska srca vedo, kaj jim je storiti. Vsak dan je ruska bolnica polna prostovoljnih dajalcev krvi iz mesta in dežele. 20 mladink v Bratovcih se je odločilo, da pride v mesto in da kri. To so drobni dokazi naše ljubezni do Sovjetske zveze, dokazi naše volje, da pomagamo skupni stvari, zrna, iz katerih klije naša skupna srečna bodočnost.

Na naši njivi pa raste tudi plevel. To so ljudje, ki so si pripeli na prsa slovensko trobojko in rdečo zvezdo in v hiši izobesili slovensko zastavo, pod trobojko pa skrivajo zakrknjeno srce. Toda mi jih ne bomo sodili po zastavah in zvezdah, ki jih nosijo, sodili jih bomo po dejanjih. Danes govore dejanja.

V Grajski ulici v Murski Soboti živi mizar Franc Tot. Tudi na njegova vrata je potrkala mladinka in ga vprašala: „Tovariš, boš dal kri?“ Rejen močan, po sreču pa Madžar, ji je odgovoril: „Drugič bom dal, ko bo kaj takega“ in se izmaknil. Mizar Tot ni nikdar odlašal, kadar je bilo treba pomagati Madžarom.

Danes sodimo ljudi po dejanjih, po njihovi pripravnosti na žrtvovanje, na pomoč. Le taki spadajo v slovensko skupnost. Za špekulante, izmikake v naših vrstah ni prostora!

Srbska mladina pomaga Črni gori in Sandžaku. Na pobudo svojega prvega kongresa je mladina Srbije organizirala pomoč najbolj prizadetim krajem. Nabrala je 50 milijonov dinarjev, 100 vagonov žita, 20 vagonov fižola, 4.000 kg masti, 22 vagonov čebule, 1.000 kg volne, 8.000 parov nogavic, 1.000 kg soli in večje količine obleke, perila itd. Od tega bo poslala 50 vagonov v Črno goro in Sandžak.

Grobovi v tišinskem logu

Veliki petek. Rdeča armada drobi zadnje koščke Salašijeve „velikoogrsko“ države, a puščice njegovega križa so še vedno naperjene proti svobodoljubnim in slovanskim podanikom. „Vodja naroda“ je že davno ušel, njegovi hlapci se pripravljajo na beg, ko bodo izvršili še zadnja grozodejstva. V Soboti zavladala med Ogrri in domačimi njilaši panika, vse hoče bežati proti zapadu, a Nemci se jih branijo. Dobodi v mesto so zastraženi, ceste pregrajene, nemška vojska se naglo umika. Slovencem žare oči v upanju, a večina se še ne more otresti strahu štiriletne strahovlade. Obešanja, streljanja, internacije, konfinacije in ječe so se jim pregloboko zariže v spomin.

V ulici, ki vodi v polja, je v zgradbi, ki daje temu delu mesta težko in mračno podobo, danes nenavadno gibanje. Vsak dan je bilo čuti iz ozkih oken na ulico kričanje in tuljenje pretepanih in mučenih jetnikov, divjanje in besnjenje erdeljskih detektivov in žandarjev je strahotno odmevalo po kamenitih hodnikih. Tudi danes se je kakor vsak dan prvi prikazal Starina z žoltimi brki in se zadril kot žival, jetnikom so kakor vsako jutro zastala srca. A besnjenje to pot preneha. Ču-

Takšna je puconska mladina

Puconska mladina je bila vedno ena izmed najbolj delavnih na Goričkem. Rešila je svojo knjižnico iz krempljev madžarskega okupatorja. Skrivaj je brala slovenske knjige, skrivaj se sestajala v poljanah in zelenih gozdovih in glasno zapela slovensko pesem. Zdaj je spet med prvimi, ki so se s pesmijo lotili dela, ki bodo s pesmijo gradili novo, svojo Jugoslavijo. Sestala se je, pozorno poslušala tovariša Jožeta, ki je govoril o mladinski organizaciji, in že je razumela, kaj je treba storiti. Zbrala se je v dve delavni četi. Minulo nedeljo je bilo treba popraviti cesto, po kateri so zbežali Nemci in po kateri so se zdaj valili tisoči sovjetskih tankov in motornih vozil proti fašistični Nemčiji. Mladina je bila prva, ki je z delom pokazala, kako se lahko z voljo v srcu, s pesmijo na ustih, s krampi in motikami doprinese vsaj majhna žrtev za svobodo. Pokazala je, kako je treba pomagati vojakom slavne vojske, ki je krvavela od Stalingrada do naših goriških bregov in do Mure in ki bo osvobodila tudi naš narod preko Mure. S pesmijo je šla

mladina na delo in s pesmijo se je vračala. Iz dvorišč pa so se vsuli rdečearmejci, pozdravljali in klicali: „Evo, po naše pojejo!“

Drugič spet so odhitele mladinke po vasi, nabrale moke, jajc, masla in masti, spekle so pecivo in v sredo so obiskale težko ranjene vojake v Moravcih. Vsak od njih je dobil zavoj. Z velikim veseljem so pripovedovali, da vedo, da so na jugoslovanskih tleh, med brati, da dobro vedo za jugoslovanske partizane, ki da so pravi junaki. Nekateri rdečearmejci so videli maršala Tita na proslavi osvobojenja Beograda in rekli so, da ga ljubijo kot maršala Stalina.

Ko so vstopile mladinke v eno izmed sob, so opazile, kako je neki vojak jokal. Ko so prišle do njega, se je pa nasmejaj. Na vprašanje, zakaj je jokal, je odgovoril:

„Kaj ne bi plakal? Spomnil sem se žene in hčerke, ki so mi ju ubili Nemci. Da, hčerka Tamara je bila prav takšna mladinka kot ste ve. No, ničevno, sestre! Videle ste, da so solze izginile, ko ste ve prišle. Vem, da ste tudi ve moje — našel!“ (p. n.)

Sestanek prosvetnih delavcev v Soboti

V okrašenih učilnici soboške ljudske šole je bil 18. t. m. prvi informativni sestanek prekmurskih učiteljev in profesorjev. Vodil je sestanek prosvetni referent VI. Močan, udeležilo se ga je pa nad 60 učiteljev. Sekretar soboškega mestnega narodno-osvobodilnega odbora prof. Liška je orisal zbranemu učitelstvu boj partizanskih odredov in zavednih slovenskih množic proti okupatorjem in izdajalcem. Govoril je o novi Jugoslaviji, ki bo ljudska in federativna (zvezna) država. Toplo je bil pozdravljen podpredsednik AVNOJ-a (Jugoslovanskega parlamenta) dr. Jože Rus, ki je govoril o Osvobodilni fronti, o novem državnem ustroju in o novem slovenskem človeku. Član Glavnega odbora enotnih sindikatov delavcev in nameščencev Jugoslavije Franc Svetek je poročal o naših sindikalnih organizacijah, posebej še o organizaciji prosvetnih delavcev. Nato so si izvolili zbrani učitelji in profesorji petčlanski iniciativni odbor, v katerem so prof. Miroslav Ravbar, učitelji Mirko Štubl, Emilija Trnko, Bela Horvat in otroška vrtnarica Milena Nemeč.

jejo se samo pogosti težki koraki po hodnikih, nekaj prenašajo, hité, smeje se - praznijo skladišča z naropanim blagom. Tudi za tobak skrbe, jetniki morajo rezati črne, kosmate liste, ki bi jih vrag s težavo kadil. Skladišča so izpraznila, nastane tišina. V celicah se čuje miren razgovor, vsi že vedo, da krasnoarmejski prinašajo svobodo. Šestdesetorice se razžare lica, oči se polagoma jasne, upanje raste, a na dnu se plazi črna misel: kaj, če nas izroče Gestapu? kaj, če nas postrele? Pojavi se Starina s polkovnikom in detektiv. Kratak prizor: razen 18 spuste vse. Ti, ki so ostali za zapahi, zaslutijo, da so obsojeni na smrt. Upanje blede, jetniki umolknejo. Nepričakovano divje zatulijo stene: pojavijo se biriči, tokrat popolnoma pijani, oboroženi z brzostrelkami. Med njimi je tudi vohun, ki je dva meseca sedel v ječi, danes je zavrgel svojo krinko. Začne se divjanje po hodnikih in celicah. Vse moške zapro v veliko celico, tri ženske zaklenejo v manjšo celico. Fekete se pijan zadere, ko spravi ključ v žep: „Té bom že jaz postreljal“. Dvojico pokličejo na obzidano dvorišče, med zidovi zagrmje zapovrstni strel. Obsojenci odrene: vrnila se nista, dva so že ustrelili. Že morata tretji na dvorišče. Ponovno streljanje, stene strahotno odmevajo, dvorišče je v

Popoldne je govoril prof. Liška o strokovnih vprašanjih. S poukom po šolah je treba pričeti takoj. Učitelji morajo s pomočjo krajevnih odborov in vsega ljudstva premagati vse težave, ki ovirajo pričetek pouka. Predstavniki Zveze slovenske mladine je pred krajem sestanka govoril o pomenu mladinske organizacije in o odnosu mladine do vzgojiteljev. fš.

»Posvetovalnica za noseče žene« v Soboti. Dne 23. t. m. začne poslovati v M. Soboti »Posvetovalnica za noseče žene« v Zdravstvenem domu in sicer vsak teden v ponedeljek, sredo in soboto od 9—11. ure. Posvetovalnico vodi in ordinira za vse sloje prebivalstva brezplačno specialist za porodništvo in ženske bolezni dr. Zajonc Feliks.

PO DOMOVINI

Tržaški protifašisti ne popuščajo pred sovražnikovim nasiljem. Nemška polibija, italijanski kvesturini in Rupnikovi švabobranci zapirajo in streljajo slovenske in italijanske protifašiste. Sežigajo slovenske knjige, na ulicah pretepajo Slovence, ki govorijo svoj jezik. Ljudstvo ne kloni, ampak se še bolj združuje in orga-

dimu. Tudi ta se ne vrne. Zopet dva, zopet strelji, celica je polna dima. Vse je bila le pretkana igra, telesno mučenje so zamenjali zadnji dan s hujšim mučenjem. Mnogo izkušenj so prinesli s seboj iz Koložvara. Nekatere med tem izpuste v svobodo: umazani, kosmati, ušivi, blede in izstradani se opotekajo proti domu, ne meneč se za bežeče nemške tanke in topove, ne gledajoč ljudem v lice, ne videč pomladnega sonca in ozelenelih vrtov. Nekdo sklence roke in kliče: „Ljudje božji, kje je Turnišče?“ Drugi hiti v Lendavo, tretji se skrjuje v Soboti.

Mučenje je doseglo višek v noči; bila je to najstrahotnejša noč, ki so jo doživele stene te amazaneječe. Najčrnejše imete noči je Fekete.

Velika sobota. Na verigi vklenjeno po dva in dva ženejo štirje žandarji dvanajstorico jetnikov po poljskih poteh za mestom. Od daleč jih spremljata Fekete in Starina na vozu. Ko puste mesto za seboj, zavijejo na cesto proti Tišini. Pred tišinskim logom dajo ukaz. Deset moških postavijo v vrsto, ženske zapode v stran. Orožniki se s puškami postavijo pred vrsto, Starina samovoljno ukaže streljanje. Žandarji se upirajo, stari grozi z revolverjem. Po-

ZAHVALA

Za premnoge dokaze iskrenega sožalja, ki smo jih prejeli ob nenadomestljivi izgubi našega dragega

TOTOJA

ki je umrl po nesrečnem naključju pri izvrševanju svoje narodne in državljanske dolžnosti, se tem potom zahvaljujemo vsem darovalcem venec in cvetja, Mestnemu odboru OF, Okrajnemu odboru OF, tovarišicam in tovarišem. Posebej se zahvaljujemo pevskemu zboru pod vodstvom prof. Močana, tovarišu Flisarju za ganljivi govor, sošolcem, ki so ga nesli ter vsem, ki so ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti.

M. Sobota, 20. aprila 1945.

Žalujoča družina
KRAPEC in KARDOŠ

nizira v osvobodilnem gibanju. — Delavci so v kratkem času nabrali 200.000 cigaret, več sto kilogramov mila, 120 kg bombaža, okrog 100 kg sanitetnega materiala, mnogo obleke in denarja. Vsak dan in vsako noč prihajajo Titovi borci v hiše in gostilne, kjer razorožujejo sovražnikove vojake, a fašiste in geslapovce kaznujejo na licu mesta za njihove zločine. V eni sami akciji so razorožili 10 sovražnikovih vojakov. Nemci gradijo po mestu bunkerje. Okrog svojih vojašnic in poveljstev postavljajo žične ovire. Vse to pa jih ne bo rešilo pred maščevanjem tržaških protifašistov.

Svečana zaprisega narodnih sodnikov. Na osvobojenem ozemlju so se zbrali vsi sodniki Okrožnega narodnega sodišča za okrožje Novo mesto, sodniki in tajniki Okrajnih narodnih sodišč Črnomelj in Ribnica ter vsi uslužbenci narodnih sodišč. Prisegli so pri časti svojega naroda, da bodo zvesto služili ljudstvu, da bodo sodili zakonito in nepristransko, da bodo varovali in branili pridobitve narodno osvobodilne borbe. Po končani zaprisegi je predsednik Okrožnega narodnega sodišča v svojem govoru med drugim dejal: „Mi nismo samo čuvarji pravice in pridobitev osvobodilne borbe ter narodni sodniki. Mi smo istočasni aktivisti Osvobodilne Fronte. V stari Jugoslaviji so bili sodniki varuhi nedemokratskih režimov. Mi, od ljudstva izvoljeni sodniki, čuvamo narodno oblast. Naše poslovanje mora biti ljudsko. Razsojati moramo tako, da bo ljudstvo reklo: To so res naši narodni sodniki!“

nižni slugi se kaj kmalu uklonijo, čeprav vedo, da je povelje drugačno. Vsi štirje so streljali, tudi tisti, ki je trdil, da je namenil zadnji strel sebi.

Deset ljudi obleži v krvi, slečejo jih in sezujejo, mrtve oropajo. Dva niso zadeli, rešila sta se. Krvniki so hiteli dalje, mudilo se jim je, mogoče je maščevalec že za petami. Mrličev niso zagreblili.

Voz z detektivi in žandarji se pomakne proti Tišini, nanj nalože sedaj partizansko Slavo in učiteljico Tončko. Pijanost izginja iz glav, prelita kri je močnejša kot vino. Novega opoja je treba. Voz se ustavi pred vaško krčmo. Z besno naglico vračajo kozarce in praznijo steklenice. Krenejo med polji proti Muri, ne zanimajo se, kje so, žrtve zaradi smrtnega strahu, rablji zaradi popite krvi in vina. Na zapuščenih cestah se srečajo s polkovnikom. Pijani Starina se zadere: „Vse smo izpuščili, nikogar ustrelili, kakor je bilo ukazano!“ A kmalu gospod izve resnico, vendar zagovarja svojega najzlobnejšega hlapca, češ, bili so vojni begunci, partizani, židje, komunisti, zaslužili so smrt. Ženskam naroče, naj po poljih izven vasi in mesta gresta domov, črhiniti ne smeta niti besedice.

Voz s krvniki nadaljuje pot proti Hitlerjevemu carstvu. Varajo se, da se bodo tam skrili pred maščevalci. Miroslav Ravbar.

Naloge in dolžnosti krajevnih narodno osvobodilnih odborov

Minuli so časi, ko sta nam gospodarila biro in notar na občini in nam na slovenski zemlji delila madžarsko pravico. Tudi tisti časi se ne bodo več vrnili, ko sta nam ukazovala v stari Jugoslaviji žandar in reski načelnik. Danes izvršuje oblast prekmursko ljudstvo samo po svojih predstavnikih, po narodno osvobodilnih odborih (NOO), ki edini morejo govoriti v njegovem imenu, saj so oni sami iz tega ljudstva in poznajo razmere in potrebe tako dobro, kot nihče drugi.

Kaj so naloge celotnega NOO? Gojiti mora ljudsko skupnost, pospeševati mora gospodarski, socialni in kulturni napredek svojega kraja v korist narodne in državne skupnosti. V času, ko se vsi pošteni ljudje in narodi sveta bore proti suženjstvu in za svobodo, morajo prav narodno osvobodilni odbori s svojim delom pokazati, da jim je glavni cilj čimprej osvoboditi vso domovino.

Ne bori se samo vojak s puško v roki za svobodo svojega naroda. Tudi v zaledju je treba mnogo dela, da bo vojna kmalu in uspešno končana. Odbori morajo vzgajati ljudstvo, da bo borbena, požrtvovalno in disciplinirano. Skrbeti morajo, da bo vojska dobila prav vse, kar ji je potrebno. Nimamo velikih tovarn in magazinov. Toda vojska kljub temu ne sme ostati slabo hranjena, bosa in gola. V naših vaseh je še mnogo hrane, obleke in obutve. Dajmo jo vojski, ki jo nujno potrebuje. Odbori naj ugotovijo, koliko bo kdo lahko dal za vojsko. S tem, da dajemo naši vojski, bomo zagotovili sebi in svojim otrokom to, da se nikoli več ne bodo vrnili tako težki časi, kot so bili ta štiri leta suženjstva pod Madžari.

Izvedena bo mobilizacija in vojaške enote, ki so sedaj razmeščene po vaseh, ne bodo več v vsaki vasi. Kljub temu ne bomo dopustili, da bi se vršile tatvine in druge nerednosti. Odbori bodo organizirali svojo Narodno zaščito, ki bo skrbela za red in mir po naših vaseh in izročila sodišču vse tiste, ki bodo motili javni red in varnost prebivalstva. Vse naše delo v zaledju mora biti v prvi vrsti namenjeno čimprejšnjemu dvigu in obnovi gospodarstva. Prekmursko ljudstvo je bilo znano po svoji pridnosti in delavnosti. Tudi sedaj moramo obdelati vso zemljo. Kdor tega ne more sam, mu naj pomaga odbor s tem, da mu bo preskrbel potrebno pomoč. Agrarna zemlja, ki so jo madžarski oblastniki vzeli našim ljudem, je zopet last prekmurskega kmeta, ki ima edini pravico do nje. Obdelali bomo tudi vsa grofovstva posestva, saj bodo sedaj naša last, obdelali jih bomo, skrbeli bomo ne samo zase, temveč za vse tiste Slovence, ki danes še ne morejo obdelovati polja, ker je v njihovih krajih fronta. Odbori morajo skrbeti za obdelavo takih posestev. Skrbeti morajo tudi za skupno vaško lastnino (skupni pašnik, gozdovi itd.)

Žalostno je stanje naših cest. Okupatorski tanki in avtomobili so jih razkopali. Odbori morajo v svojem okolišju poskrbeti, da bodo spet postavljene v dobro stanje.

Današnja vojna je težko prizadela mnoge rodbine; nekatere so izgubile svoje rednike v borbi, druge trpe lakoto in pomanjkanje. Odbori morajo poskrbeti, da v njihovem kraju ne bo nihče gladoval in da bodo imele dovolj kruha predvsem družine tistih, ki so padli v borbi za našo svobodo. Naša deca je naš up in naša bodočnost. Mnogo je takih, ki so osiroteli in žive v težkih razmerah. Odbori

morajo vso tako deca popisati in poskrbeti, da bo takoj dobila vse potrebno, da bo zrastle v zdrav in trden rod.

Nobena država ne more živeti brez sredstev. Tudi mi bomo morali prispevati k državnim stroškom. Narodni davek pa bo pravično razdeljen, tako da bo vsakdo imel možnost življenja. Odbori morajo gledati, da bodo davek pravično razdelili in da bo tisti, ki ima večji zaslužek, plačal več davka. Odbori bodo poskrbeli, da bo davek tudi v resnici plačan, v kolikor bodo posamezniki obdavčeni.

Vse polno je še javne imovine, telefonskih in telegrafskih napeljav, železniške proge, šole itd., ki jih morajo naši odbori zaščititi pred brezvestnimi ljudmi.

Naša deca štiri leta ni imela pouka v svojem materinskem jeziku. Odbori bodo takoj poskrbeli, da se bo začel pouk; poskrbeti pa morajo tudi, da bo deca imela hrano, če je starši ne merejo dati, ker žive v pomanjkanju. Odbori naj organizirajo prehrano take dece, pri premožnejših vaščanah ali pa v skupni šolski kuhinji. Pa ne samo deca, vse naše ljudstvo ni bilo v preteklosti deležno prave vzgoje in prosvete. Zato morajo odbori poskrbeti za predavanja, časopise, predstave, knjige in knjižnice, skratka za vse, kar je potrebno za prosvetni razvoj našega naroda. Tudi v zdravstvu moramo storiti vse, da bodo naše vasi res polne zdravja in veselja. Skrbimo za snago in čistost okrog domov. Danes, ko vsled vojne ni potrebnih zdravil, je potrebno, da že vnaprej preprečimo bolezni, posebno pa nalezljive.

Naši narodno osvobodilni odbori so naša narodna, naša državna oblast. Štiri dolga leta težkih borb je bilo treba, da smo končno le prišli do svobode. Enakopravnost vseh narodov in ljudska oblast sta glavna plodova te težke borbe. Naši narodno osvobodilni odbori morajo skrbeti, da te pravice ne bodo nikomur odvzete ali kakorkoli omejene.

To so naše pglavitne naloge. Kako jih bomo izvršili, je odvisno od nas samih. Če bomo šli na delo z voljo in prepričanjem, da smo kot svobodni državljani sami svoji gospodarji in da moramo vršiti svoje delo v korist vsega ljudstva, naš trud ne bo zaman in na ta način bomo postavili najdoslejšji spomenik žrtvam naše narodno osvobodilne borbe.

Iz našega ljudstva raste naša narodna oblast. Vsak mesec bodo NOO sklicali svoje volilce na zbor in jim poročali o svojem delu. Od svojih volilcev bodo dobili navodila za bodoče delo, volilci bodo povedali svoje mnenje o izvršenem delu in odstranili iz narodno osvobodilnih odborov vse špekulante in slabe gospodarje, kjerkoli se bodo pojavili.

Svoboda je tu. Prinesla nam jo je najslavnejša vojska sveta — Rdeča armada. Pokažimo svojim osvoboditeljem z delom, da smo te svobode vredni in da znamo ceniti njihove žrtve in žrtve naših narodnih borcev.

ZA TISKOVNI SKLAD

„NOVEGA ČASA“ so prispevali:

Bušen Aleksander iz Sobote	100 P
Šadl Rudolf iz Tišine	200 P
Gruškovnjak József iz Crensovcev	10 P
Zrim Jožef iz Sobote	400 P
Prenos	206 P
Skupaj	916 P

Zrim Jožef je daroval tiskovnemu skladu vsoto, ki jo je dobil kot dajalec krvi.

D O P I S I

Pokopali smo žrtve fašističnega zverstva

Turnišče je bilo pred nekaj tedni priča strašnemu zločinu, ki so ga izvršili madžarski pernatí pandurji. Devet fantov je padlo pod njihovimi krogami. Kar na travniku so jih postrelili barbarski klateži, ter jih na mestu zasuli. Včeraj smo padle fante odkopali. Videlo se je, da so jih rabljí kar pometali v grob in na nje nasuli prsti. Velika je bila udeležba ljudstva pri pogrebu. Mladinke so z dvajsetimi venci okrasile nove grobove, na pokopališču je pa plapolala črna zastava. Ob odprtem grobu se je poslovil od umrlih za svobodo partizan z besedami: „Vsa slovenska zemlja je posejana z grobovi. S trpljenjem in krvjo si gradimo lepšo bodočnost. Slovenski narod še ni ves svoboden. Dobro še slišimo pesem strojnic in topov. Prav v tem trenutku, ko padajo naše solze na sveže izkopano zemljo, jokajo tisoči sovjetskih mater in očetov za svoje sinove, ki padajo za našo svobodo. Mi jokamo z vami, tovariši! Toda naše solze niso solze žalovanja, temveč solze strašnega maščevanja nad fašističnimi razbojniki in domačimi izdajalci. Prisegamo Vam ob odprtem grobu, da bomo do zadnjega zgrabili puške, da bomo maščevali Vas in vse trpljenje slovenskega naroda.“

Izdajalec slovenskega naroda

Madžari so nas Prekmurce hoteli pomadžariti, prepovedali so nam govoriti, pisati in peti slovensko, domači izdajalci pa so jim pri tem pomagali. V zadnjih štirih letih madžarske okupacije se je posebno odlikoval pri poskusu potujčenja naših krajev madžarski hlapec Jožef Titan, „ljudsko-izobraževalni tajnik“ za Prekmurje. Titan je med vsemi prekmurskimi izdajalci brez dvoma prekmurskemu narodnemu in prosvetnemu življenju največ škodoval. On je s svojo zločinsko cenzuro uničeval slovenski tisk, vsako slovensko besedo, je hotel zatreti vsa slovenska krajevna imena. Njegovi številni članki, ki jih je pisal kot urednik madžarskega lista v Prekmurju, nam to jasno dokazujejo. V dokaz za njegovo raznarodovalno delo so nam očuvani tudi številni cenzurirani članki, iz katerih je vrgel vse, kar je bilo slovenskega.

Prekmursko ljudstvo je prepričano, da bo med drugimi zločinci prišel pred ljudsko sodišče tudi madžarizator — „tajnik“ Titan in da bo prejel zaslužen kazni, kajti slovenski narod je trdno odločen, da do zadnjega kaznuje vse krivce in vsem špekulantom vzame možnost, da bi še kdaj posegali v njegove pravice, na njegov račun špekulirali in izdajali.

V mladinskem domu

Vrata vile bivšega soboškega mogotca Hartnerja so na stečaj odprta. Odprta predvsem mladincem, ki vedrih obrazov, s pomladnim soncem v očeh stopajo pogumno, samozavestno.

Gospoka eleganca, aristokracija zakoreninjenega madžarskega stila je pokopana. Tu, v parketiranih sobanah, kjer se je še pred kratkim zbirala in vrtala napihnjena madžarska gospoda, vidiš zdaj mlade, rekel bi nepoznane ljudi. Študente, vajence, delavke. Vaze iz prepriranih slonovih nog, ozkosrčno zbrani deli pohištva, zlato v okvirjene sentimentalne madžarske oljne slike so le še odsev časa, ki je po bliskovo prešel. Na položeni parket je stopil preprost, siromašen prekmurski mladinec. Z zmečkano obleko, brez suženjskega poklona, a s poštenim srcem in veliko vero. Pometal je, očistil, vozil zaboje s knjigami, zdaj pa — v kratkem odmoru dela — poslušá besede, ki dramijo tišino in mu segajo do srca.

Da, to je beseda! Pred duševnimi očmi prekmurskih mladincev se odmotava film krvave borbe tovarišev iz Bele krajine, iz Primorske, z Gorenjske. Pred duševnimi očmi vstaja podoba lepšega življenja.

Vile v „viteško“ uniformo obličenega krvnika slovenskega ljudstva ni več. Tu je zdaj dom mladincev. Novo življenje in delo, ki nas bo prerodilo, poplemenitilo. Navdušena pesem tovarišev vojakov, ki prihaja iz ulice, je porok temu.

Janez Dobran.

ZDRAVNIK
Dr. SEDLAČEK JAN
SAN. REFERENT
redno ordinira v hiši
dr. Gregorca.

Prireditev ruskih artistov

V četrtek proti večeru se je vršila pred soboškim gradom prireditev artistov ruske armijske skupine. Spored je bil zelo bogat in raznovrsten; za soboške gledalce pa popolnoma nov. Zlasti so navdušile poslušalce ruske pesmi in narodni plesi. Rdeče-armejci, ki so nam prinesli svobodo in prelivali kri po naši zemlji, nam postopoma prinašajo tudi svojo umetnost, pesem, glasbo in film. Upamo, da bomo spoznali tudi sovjetsko gledališče, ki že nad dvajset let uživa svetovno slavo. Žal, da se gledalci niso zbrali v večjem številu, a kdor je videl to prireditev, bo povedal drugim in prihodnjič se bomo zbrali, kakor se spodobi slovenski Soboti. Takih prireditev bo še več in spored bo vedno nov. Prihodnja se bo vršila v soboto ali nedeljo, najlepša pa bo na praznik dela, 1. maja.

Kako naj čitam 4. številko Novega časa?

Naš časopis je drugačen kakor so bili oni v stari Jugoslaviji. „Novi čas“ je glasilo Osvobodilne fronte, glasilo slovenskega ljudstva, ki se bori za svojo svobodo in svoje pravice. Naš list je naše orožje proti nasprotnikom našega ljudstva, nam pomaga razumeti naš čas in nam hoče olajšati delo pri graditvi naše ljudske oblasti. Zato lista ne preletite samo z očmi in ga ne odložite na polico. Naš časopis je treba brati počasi in se iz njega učiti. Berite ga na skupnih sestankih, razpravljajte o člankih in premislite, kaj vam lahko koristijo pri vašem delu.

V nedeljo bodo v nekaterih krajih Prekmurja prve svobodne volitve. Tem je posvečen naš uvodnik, prvi članek na prvi strani. Preberite ga temeljito, da boste vedeli voliti prave ljudi v svoje odbore. Posebno pazljivo morajo brati uvodnike aktivisti OF.

Na drugi strani je vest o odmevu sovjetsko-jugoslovanske pogodbe med slovenskimi narodi. Prepričuje nas o važnosti te pogodbe. Članek o rabških Slovincih nas pouči o vprašanju, za katerega se moramo vsi zanimati in naše rojake podpreti v njihovi želji, da pridejo končno njih kraji v domovino Jugoslavijo.

Na zadnji strani je članek o nalogah in dolžnostih narodno-osvobodilnih odborov. Preberite ga pazno in prestudirajte ga! Odborniki morajo vedeti, kaj so njih dolžnosti, vedeti morajo pa to tudi drugi, da bodo znali presojeti delo odbornikov. List zaradi tega članka shranite!

Veliko važnost polagajmo na dopise! Oni so živa vez med listom in ljudstvom. Preberite jih in sledite vzgledu dosedanjih dopisnikov! Dopisujte v svoj list, razkrinkujte odkrite in prikrite sovražnike našega ljudstva, pišite, kako se organizirate, kaj delate in kako živite!

Vsakovrstna semena in sadike

se dobe pri bolgarskem vrtnarju MITŠEV HRISTU, Murska Sobota, Nova ulica.